

POSTANOWIENIE

Dnia 28 lutego 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z odwołania J. J.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w T.
z udziałem zainteresowanej „T.” Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w B.
o odpowiedzialność osób trzecich za składki,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 28 lutego 2019 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 24 maja 2017 r., sygn. akt III AUa [...],

- 1) odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2) zasądza od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w [...] na rzecz adwokata A. W. kwotę 3600 zł (trzy tysiące sześćset złotych), powiększoną o stawkę podatku od towarów i usług, tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej odwołującemu się w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z 24 maja 2017 r., III AUa [...], oddalił apelację J. J. od wyroku Sądu Okręgowego w K. z 31 marca 2016 r., IX U [...], oddalającego jego odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w T. z dnia 12 grudnia 2014 r., stwierdzającej, że odwołujący się jako prezes zarządu T. Sp. z o.o. z siedzibą w B. jest zobowiązany do zapłaty 332.496,42 zł z tytułu należnych składek na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych,

Fundusz Ubezpieczeń Zdrowotnych oraz Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okresy wymienione w decyzji wraz z odsetkami za zwłokę wyliczonymi w sposób określony w tej decyzji.

Wyrok Sądu Apelacyjnego odwołujący się, reprezentowany przez pełnomocnika z urzędu, zaskarżył w zakresie pkt. 1, to jest w zakresie oddalenia apelacji. Zarzucono naruszenie prawa materialnego, to jest art. 116 § 1 i 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 800 ze zm.) w związku z art. 21 i 32 oraz 23 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2017 r., poz. 1778 ze zm.), co doprowadziło „do wadliwej wykładni zakresu przedmiotowych roszczeń podlegających kognicji sądów w niniejszej sprawie”, a w konsekwencji przyjęcie, że odwołujący się jako prezes zarządu T. Sp. z o.o. ponosi odpowiedzialność za obciążające tę Spółkę zaległości z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne, Fundusz Pracy i Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych za okres od grudnia 2008 r. do maja 2009 r. i należnych od nich odsetek. Zarzucono również naruszenie przepisów postępowania w sposób mający istotny wpływ na wynik sprawy, to jest art. 233 § 1 w związku z art. 391 k.p.c. oraz art. 378 § 1 i art. 382 k.p.c. przez przyjęcie przez Sąd drugiej instancji za własne ustaleń faktycznych Sądu Okręgowego, bez jakichkolwiek merytorycznych i dogłębnych rozważań w tej kwestii w sytuacji, gdy zarzuty apelacji obejmowały między innymi pominięcie przy wyrokowaniu okoliczności podniesionych przez skarżącego w odwołaniu z dnia 15 stycznia 2015 r., wskazującym na naruszenie podstawowych praw strony na etapie wydawania decyzji, co skutkowało tym, że zarzuty apelacyjne nie zostały rozpoznane.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, wskazując na oczywiste i rażące naruszenie przepisów prawa oraz podstawowych zasad prawa. W uzasadnieniu wniosku podniósł, że decyzją właściwego naczelnika urzędu skarbowego umorzono postępowanie podatkowe w stosunku do ubezpieczonego w zakresie orzeczenia jego odpowiedzialności jako byłego prezesa zarządu T. Sp. z o.o. z siedzibą w B. z tytułu zaległych należności podatkowych tej Spółki, a decyzją z dnia 12 grudnia 2014 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

stwierdził odpowiedzialność ubezpieczonego za obciążające tą spółkę zaległości z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne, zdrowotne, Fundusz Pracy i Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych. Skarżący podkreślił, że w obu postępowaniach przedsięwziął te same czynności zwalniające go z odpowiedzialności. Wskazał, że dwie decyzje, skrajnie różniące się, zostały wydane za te same okresy w oparciu o takie same przesłanki z tej samej ustawy.

Skarżący wskazał też na występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, polegającego z jednej strony na interpretacji art. 116 § 1 i 2 Ordynacji podatkowej w związku z art. 21 i 32 oraz 23 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych „w odniesieniu do osoby ubezpieczonego i powziętych przez i w stosunku do niego czynności mających zadośćuczynić wymogom stawianym przez ustawy”, a z drugiej na potrzebie wyjaśnienia dopuszczalności przyjmowania za własne przez Sąd drugiej instancji ustaleń faktycznych Sądu pierwszej instancji, w sytuacji zgłoszenia w apelacji zarzutów naruszenia art. 233 k.p.c. oraz błędu w ustaleniach faktycznych, oraz czy w związku z tym wynikający z art. 378 § 1 k.p.c. nakaz rozważenia zarzutów apelacji nie skutkuje obowiązkiem przeprowadzenia przez Sąd drugiej instancji własnej oceny materiału dowodowego w zakresie zgłoszonego zarzutu, która powinna znaleźć odzwierciedlenie w uzasadnieniu wyroku.

Pełnomocnik skarżącego wniósł o zasądzenie kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu za postępowania kasacyjne według norm przepisanych, oświadczając, że pomoc ta nie została w całości ani w części opłacona przez stronę ani przez jakąkolwiek inną osobę.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Pełnomocnik skarżącego wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej uzasadnił jej oczywistą zasadnością oraz występowaniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego.

Jeżeli chodzi o przesłankę przedsądu ujętą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. (oczywista zasadność skargi kasacyjnej), to ta szczególna podstawa przedsądu wymaga samodzielnego (czyli) odrębnego od podstaw kasacyjnych wskazania i wykazania naruszenia konkretnego przepisu prawa (procesowego lub materialnego), które jest oczywiste i bez wątpliwości prowadzi do stwierdzenia, że objęty skargą wyrok jest wadliwy i dlatego skarga powinna zostać przyjęta do rozpoznania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 4 lutego 2014 r., II UK 458/13, LEX nr 1644551). Przypomnieć też należy, że w judykaturze podkreśla się, iż przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na jej oczywistą zasadność nie jest oczywiste naruszenie konkretnego przepisu prawa materialnego lub procesowego, lecz sytuacja, w której naruszenie to spowodowało wydanie oczywiście nieprawidłowego orzeczenia. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (postanowienia Sądu Najwyższego z 7 stycznia 2003 r., I PK 227/02, OSNP 2004 nr 13, poz. 230; z 11 stycznia 2008 r., I UK 285/07, LEX nr 442743; z 11 kwietnia 2008 r., I UK 46/08, LEX nr 469185 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133). W związku z tym dla wykazania omawianej przesłanki, skarżący powinien w uzasadnieniu wniosku zawrzeć wywód prawny wskazujący, w czym wyraża się oczywistość skargi kasacyjnej i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 27 sierpnia 2008 r., II UK 82/08, LEX nr 785531). Skarżący tego nie uczynił. We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej nie zostało wskazane, który przepis prawa materialnego lub procesowego został naruszony w sposób oczywisty, zatem Sąd Najwyższy nie możliwości zweryfikowania tej przesłanki. Należy także podkreślić, że na etapie rozpoznawania wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania Sąd Najwyższy bada wyłącznie występowanie okoliczności, o których mowa w art. 398⁹ § 1 k.p.c., nie rozważa natomiast podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 1 grudnia 2015 r., I PK 68/15, LEX nr 2021943). Ubocznie jedynie należy zauważyć, odnosząc się do wskazywanego

przez skarżącego postanowienia Naczelnika Urzędu Skarbowego w R. z dnia 31 marca 2014 r. o umorzeniu postępowania podatkowego, że w sprawie ustalono, że było ono wynikiem niezastosowania środka egzekucyjnego w postaci sprzedaży prawa użytkowania wieczystego działek położonych w B. przy ul. P., To właśnie zaważyło na ocenie organu podatkowego, że nie można jednoznacznie stwierdzić, że egzekucja z majątku Spółki okazała się w całości lub w części bezskuteczna. Po wydaniu tego postanowienia, organ rentowy podjął próbę przeprowadzenia egzekucji ze wskazanego mienia Spółki (przez sprzedaż w drodze licytacji komorniczej), lecz nikt nie przystąpił do przetargu, wobec czego postanowieniem z dnia 3 grudnia 2012 r. postępowanie egzekucyjne zostało umorzone z uwagi na jego bezskuteczność. Zatem zaskarżona w niniejszym postępowaniu decyzja organu rentowego z dnia 12 grudnia 2012 r. wydana została po próbie egzekucji z majątku, której wcześniej nie podjęto, a w konkluzji ocena Naczelnika Urzędu Skarbowego w R. w decyzji z dnia 31 marca 2014 r. dokonana została na podstawie odmiennych przesłanek niż te, które legły u podstaw zaskarżonej decyzji.

Jeżeli chodzi o drugą powołaną we wniosku okoliczność mającą uzasadniać przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, to zagadnienie prawne w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego, którego wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Wskazanie zagadnienie prawnego uzasadniającego wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinno nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen - dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do oceny, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne”. (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 maja 2008 r., I UK 16/08, LEX nr 818572). Należy jednocześnie wskazać, odsyłając do stanowiska utrwalonego w orzecznictwie Sądu Najwyższego, że w sprawie nie występuje istotne zagadnienie prawne, jeżeli Sąd Najwyższy wyraził swój pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 17 marca 2015 r., I PK 4/15, LEX nr 1661934). Skarżący nie sformułował zagadnienia prawnego

uzasadniającego przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, gdyż nie wyjaśnił, jakie problemy interpretacyjne, dotychczas nierozstrzygnięte w orzecznictwie Sądu Najwyższego, wiążą się z wykładnią art. 116 § 1 i 2 Ordynacji podatkowej w związku z art. 21, 32 i 23 ust. 1 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Jeżeli natomiast chodzi kwestie: dopuszczalności przyjmowania za własne przez sąd drugiej instancji ustaleń faktycznych sądu pierwszej instancji w sytuacji zgłoszenia zarzutu naruszenia art. 233 k.p.c. oraz błędu w ustaleniach faktycznych, obowiązku przeprowadzenia przez sąd drugiej instancji własnej oceny materiału dowodowego w zakresie zgłoszonego zarzutu – to kwestie te nie budzą wątpliwości. W judykaturze przyjmuje się, że jeżeli sąd drugiej instancji w pełni podziela ocenę dowodów, której dokonał sąd pierwszej instancji, to nie ma obowiązku ponownego przytaczania w uzasadnieniu wydanego orzeczenia przyczyn, dla których określonym dowodom odmówił wiarygodności i mocy dowodowej. W takim wypadku wystarczy zdecydowane stwierdzenie, że podziela argumentację zamieszczoną w uzasadnieniu wyroku sądu pierwszej instancji, w którym poszczególne dowody zostały wyczerpująco omówione i traktuje ustalenia pierwszoinstancyjne, jako własne. Nie ma również przeszkód, by sąd drugiej instancji odwołał się także do oceny prawnej sądu pierwszej instancji, jeżeli w pełni ją podziela i uznaje za wyczerpującą (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 4 lipca 2012 r., I CSK 72/12, LEX nr 1215604; wyrok Sądu Najwyższego z 11 września 2014 r., II PK 284/13, LEX nr 1590288). Sąd Najwyższy uznaje, że z ustanowionego w art. 378 § 1 k.p.c. obowiązku rozpoznania sprawy w granicach apelacji nie wynika oczywiście konieczność osobnego omówienia przez sąd w uzasadnieniu wyroku każdego argumentu podniesionego w apelacji. Za wystarczające należy uznać odniesienie się do sformułowanych w apelacji zarzutów i wniosków w sposób wskazujący na to, że zostały one przez sąd drugiej instancji w całości rozważone przed wydaniem orzeczenia (por. np. wyroki Sądu Najwyższego z 24 lipca 2009 r., I PK 38/09, LEX nr 523541; z 24 marca 2010 r., V CSK 296/09, M. Pr. Bank. 2012 nr 4, s. 19; z 26 kwietnia 2012 r., III CSK 300/11, OSNC 2012 nr 12, poz. 144; z 4 września 2014 r., II CSK 478/13, LEX nr 1545029).

Mając na względzie powyższe, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzeczono jak w sentencji.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej skarżącemu z urzędu orzeczono na podstawie art. 29 ust. 1 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o advokaturze (Dz.U. z 2018 r., poz. 1184 ze zm.) w związku z § 16 ust. 4 pkt 2 w związku z § 8 pkt. 7 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r., w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (jednolity tekst: Dz.U. z 2019 r., poz. 18) – w związku z art. 108 § 1 k.p.c. - stosowanych w związku z art. 391 § 1 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c.